

[Knud Kristensen.]

sige, at de Spørgsmaal, de har rejst, er maaske ikke i første Linie af økonomisk Art, men der er vel næppe nogen Tvivl om, at disse Spørgsmaal om administrativ Adskillelse, om Flygtningenes Fjernelse ogsaa har en stor økonomisk og erhvervsmæssig Side. Ogsaa her kan melde sig Indvendinger og Vanskeligheder, med Hensyn til hvilke det kunde have haft Betydning, om man kunde have gjort sin Anskuelse gældende og maaske ydet et Bidrag til at søge at faa Vejen jævnet, i hvert Fald for disse Spørgsmaal og Vanskeligheder. Men endelig synes det mig, at en Anmodning om at være med i saadanne Forhandlinger ogsaa vilde have underbygget Danmarks Ønske om og Vilje til, saa vidt det kunde tillades, at være med i det almindelige internationale Samarbejde om de vestlige Landes Genopbygning og derigennem ogsaa videre ud i hele Europas og formentlig ogsaa i Verdens Genopbygning, hvorved vi kunde bidrage til Balancen, baade paa det økonomiske og det politiske Omraade — de to Ting kan jo slet ikke skilles ad. Vi maa derfor beklage, at Regeringen ikke har søgt Adgang til denne Konference og derigennem i hvert Fald gjort et Forsøg paa at øve Indflydelse og fremføre vore Synspunkter med Hensyn til alle de tre Ting, jeg her har nævnt.

Men det, som vel nok brænder mest paa i Øjeblikket, det Spørgsmaal, der optager Sindene mest, er jo Forholdet mellem Øst og Vest. Det er et Spørgsmaal, der særlig er kommet frem og vel nok er blevet aktuelt for den jævne Mand i Landet paa Grund af ydre Begivenheder, som i de sidste Tider har indfundet sig. Men det er vist ikke for meget sagt, at selve Hovedspørgsmaalet, dets Udvikling og det, det tenderer imod, i længere Tid har været inden for Synsvidde af dem, som tænker nøjere over Tingene og har set, hvordan Udviklingen er gaaet. Men som sagt, det er ikke altid, Folk er opmærksomme paa Uvejret, fordi de ser en Sky i det fjerne, men naar Lynet knitrer og Tordenen ruller og det slaar ned i Naboens Hus, begynder det at melde sig for hver Mand, at det ikke er helt rolige Forhold, man eksisterer under. Saadan er det vel ogsaa gaaet her, at selv om det ikke er et nyt Problem, er det nu blevet aabenbart for alle, selv den jævne Mand i Landet, at her er et Spørgsmaal af livsvigtig Betydning for Verden, for Europa og derunder ogsaa for vort Land.

Nu har der i Tidens Løb været mange forskellige Principper, mange forskellige ideologiske Synspunkter. For ikke saa lang

Tid siden har vi oplevet den nazistiske Ideologi og Fascismens Ideologi; de to Bevægelser havde et vist Program, et vist ideologisk Maal, men søgte selvfølgelig ogsaa gennem praktisk Politik at skabe Former i deres Lande i Overensstemmelse med disse ideologiske Synspunkter, der var de modsatte af det demokratiske Synspunkt og Folkfrihedens Synspunkt. Disse Ideologier og de Former, saaledes som de blev skabt, er under Krigen slaaet i Stykker, i hvert Fald er der slaaet Bom for deres Magt til at føre dem frem og virkeliggøre dem, ikke blot i Nabolandene, i Udlandet, men ogsaa i deres egne Lande, selv om man ikke med Sikkerhed kan paastaa, at de er udryddet i alle de Sind, som tidligere har huset dem. Nu er der andre Ideologier, maaske nogenlunde de samme, men dog stammende andetsteds fra og af en anden Art. Der er en Ideologi, som manifesterer sig i visse Samfundsformer mod Øst, og andre, velkendte, som manifesterer sig i Samfundsformer i de vestlige Lande, og ligesom i Fortiden er det heller ikke her blot Teorier og Anskuelser, som man rent abstrakt kan diskutere og kæmpe imod, men de giver sig ogsaa Udslag i forskellige praktiske Former for Statsliv, Folkeliv og Menneskeliv. Lad mig give nogle, som jeg synes, karakteristiske Træk af den vestlige Ideologis Former — det er maaske ikke udtømmende, det er det sikkert ikke, men dog nogle, der kan karakterisere og gøre det begribeligt, hvad jeg tænker paa.

Det, som har udfoldet sig i de vestlige Lande trods alle Forskeligheder, enten det er konservative, socialdemokratiske eller andre Folk, der staar med Regeringsmagten, er dog et Statsstyre gennem Repræsentanter, der er valgt af Folket gennem frie Valg, hvor den enkelte Vælger frit og uafhængigt af andres Meninger og Opfattelser kan stemme efter sin Overbevisning om, hvad der tjener Landet og Folket bedst. Der er hertil knyttet Foreningsfrihed, Forsamlingsfrihed, Retten til frit at tænke, tro og tale og Frihed til at udtrykke sin Mening paa Tryk, altsaa Ytringsfrihed i det hele taget. Der er Frihed til Undervisning og Opdragelse, saaledes at det ikke ligger i Magthavernes Haand at bestemme den Aandsretning og den Opdragelsesretning, som hver enkelt Familie og hvert enkelt Barn i Landet skal underkastes og rette sig efter, altsaa Opdragelses- og Undervisningsfrihed. Der er Retssikkerhed for den enkelte og Lighed for Loven, saa det ikke spiller nogen Rolle, om man er mere eller mindre velset og vellidt af Magthaverne i Landet.